

LO TEATRO CATALÁ

ANUNCIS
Y RECLAMS
à preus
CONVENCIONALS

PERIODICH SETMANAL INDEPENDENT
DE LITERATURA. ART, NOTICIAS Y ANUNCIS,
Destinat principalment á fomentar lo progrés é interessos del Teatro de Cataunya

Director: **D. Joan Brú Sanelement**

REDACCIÓ
Y ADMINISTRACIÓ
carrer Diputació
125, 2.º, 3.º

PREUS PER SUSCRIPCIÓ

En Barcelona. . . 1'00 pesseta trimestre.
Fora. . . . . 1'50 » »
Artistes estranjers, 25 pessetas 1' any.

ULTRAMAR

{ Semestre. 7 pessetas
{ Un any. . 12 »

PREUS DE CADA NÚMERO

Número corrent. . . 10 céntims
Id. atrassat. . . 15 »

Dibuix á la ploma, per M. Balasch.

Carme, 33

Máquinas de cu-
sir, máquinas de
fer mitja

SANTASUSANA

PREUS SENY COMPETENCIA

Taller pera adobar tota classe de máquinas — Se ven á plassos y al comptat

Carrer del Carme, 33.—BARCELONA

Aparatos pera
pendre dutxas.

Carme, 33

Desde avuy la redacció y administració de LO TEATRO CATALÀ quedan instaladas en lo carrer de la Diputació, 125. 2.º, 3.ª porta.

Las Societats recreatives que desitjin enviar á un punt ben céntrich las invitacions ó 'ls avisos de las funcions que disposin, poden passarlas, si ho prefereixen ó si 'ls es més fácil, al domicili del redactor encarregat de la secció de «Reunions particulars» que ho es D. J. Ximeno, y 'l té en lo carrer de la Unió, n.º 2, despaig del paper de fumar Planas.

En dit local hi haurá bussó.

Debem una explicació y 'ns apressurem á donarla.

Causas de forsa major han fet que no 's publiqués lo número de la setmana passada; pero aquesta circumstancia ferá que d' aquí en avant lo periódic aparegui sempre ab tota puntualitat y que s'hi introduheixin noves milloras molt precisas; perque, desde'l mes próxim, lo Director Sr. Brú Sanché-ment interessará com á propietari en la publicació que venim sostenint, y aixó permetrá que Lo TEATRO CATALÀ, després d' haver arrelat fortament en nostra capital y en importants poblacions, cobri encara més vida y progressiva importancia.

Lo número de avuy té 12 planas y ab ell publicuem també las cubiertas de *Lo castell y la masia*; y pera indemnisar als senyors subscriptors de la falta del setmanari no publicat, en algún dels vinents, ó donarem doble folletí, ó aumentarem l' original corresponent.

A més d' aixó, á fi de servir ab exactitut la subscripció que cada dia es major, desde la setmana entrant organisarem en altra forma lo servey de reparto á domicili, ab la idea de que tothom lo rebí sense cap retrás.

NOSTRE GRABAT

Es en Mateu Balasch un jove de 21 anys, fill de la vehina població de S. Andreu de Palomar. Ne tenia ja 16 de edat quant entrá d' aprenent en l' art de la litografia, notántseli gran disposició y afició al dibuix. Poch més de dos anys seguí en la professió que havia emprés, puig que havent vist alguns dibuixos seus los celebrats pintors senyors Matilla y Enrich Serra, lo decidiren á que abandonés la litografia pera dedicarse de plé al exercici de las Bellas Arts. Faltaba, no obstant, al jove artista lo mes indispensable pera seguir sos estudis y poder anar á París ó á Roma pera apéndrer en las obras del grans mestres, y no haguera fácilmente surtit en bé de son empenyo, á no ser per la generositat de son oncle Salvador Boguñá, propietari y pagés, també fill de Sant Andreu, qui al saber la disposició que pera lo diví art de la pintura mostraba son nebot, se declaró decidit protector del jove Balasch, pagant

expléndidament tots los gastos de sa carrera artística.

Nostre jove artista ha correspost bé al oncle pagés, puig que en un any y mitj d' estada á Roma, tenint per mestre á Enrich Serra, se troba avuy en Balasch en Barcelona y s' ocupa d' ell ab èlogi la premsa local ab motiu dels quadros qu' uns mesos enrera exposáren lo saló Parés. Nosaltres visitárem fa pochos dias son taller, havent tingut la galanteria de regalarnos pera publicar en la primera plana de Lo TEATRO CATALÀ, lo dibuix á la ploma que han vist nostres llegidors, y en quant al concepte artístich que l' autor nos mereix, deixem que l' exposi lo redactor especial de Bellas Arts en la secció corresponent, tota vegada que en lo establiment «El Marco de Oro,» situat en la Rambla de Canaletas, ha exposat lo pintor de qui parlem, rica mostra de sas produccions artísticas y que detingudament hem visitat.

Dintre de poch en Mateu Balasch se'n tornarà á Roma ahont prosseguirá sos estudis.—B.

Repertori selecte

Constants en nostre afany de donar interés y anienitat á la publicació qu' hem emprés y desitjosos de satisfer lo favor creixent que vé dispensantnos lo públich pera quí escribim, havem pensat introduhir en Lo TEATRO CATALÀ una nova secció ab lo nom de *Repertori selecte*.

Nos proposem figurin en la secció referida la selecció mes nutrida possible de obras poéticas de las distingidas ab premis ordinaris y extraordinaris en los Jochs Florals de Barcelona, celebrats desde l' any 1859 fins á la fetxa, ó sia desde sa instauració hasta nostres dias. Obeheix tal pensament á la idea de propagar entre la joventut actual los modelos de bella poesia, deguts tots élls á poetes de cap de brot, fent aixís un bé á la nissaga de conreadors de la materna llengua catalana. Las obras dels que han sigut distingits com á mestres en aqueix públich torneig de las lletras pátrias, son en sa major part desconegudas del jovent de nostres dias y fins es de difícil consulta pera 'ls poetes novells la colecció de volums que forma la biblioteca dels Jochs Florals, per rahó de no abundar completas las ditas colleccions y costar molt treball y més diners lo adquirirlas.

Digne, donchs, es de que trobi acceptació nostre idea, ja que en mérits d' ella, ab facilitat y poch dispendi podrá trobar, tant lo escriptor com lo aficionat, reunida en nostras planas una colecció ordenada de tot lo més capdal produhit per lo renaixement literari modern de Catalunya.

La realizació d' aquest plan, será com si oferissim als constants llegidors d' aquest setma-

ARXIU LIRICH-DRAMÀTICH
DE

BONNIN GERMANS

COPISTERIA DE VERS Y MÚSICA

Se serveix per tot Espanya á preus baratos

Carrer de Vidre, 2, quart, Barceona.

Despatx cada dia, fins á las 10 del vespre.

Plvos de jabon perfumado

PARA AFEITAR

FÁBRICA

DE RAMON PUIG Y HUMBERT

Calle del Sauco, n.º 1. CANET DE MAR

Paquetes de peso 400 gramos á 1 peseta cada uno y al por mayor 25 por ciento de bonificación.

nari un deliciós passeig per entre florit y, extens jardí hont s'hi troban ricas flors de tots colors y aromas, y en lo qual poden ferse ramellets varis y adaptables als gustos mes diversos.

Notas patrióticas cantadas en tó épich, formaràn al costat de dolcissims cants d'amor; la descripció robusta de las senzillas costums de nostre poble, s'hi trobarà barrejada en mitj de bellas toyas en las que treurà á la vista son modest capet la flayrosa violeta, entonant á la Fé sos himnes mistichs: y tota quet conjunt de veus barrejadas que 'ns contan historias del temps vell al mateix compás que cantan un esdevenidor suspirat por tots los catalanistas, poden, si 's mostran reunidas, servir fins de datos comparatius pera arribar á véurer com fins en la poesia 's marcan las aspiracions polítiques del modern despertament català; com pot trobarshi igualment la manera com d'any en any las aspiracions adelantan á mida que minva la vida exhuberant que avans tenían los poétichs certamens del mes de Maig.

Donada la vía progressiva, la alta volada empresa per lo regionalisme en nostra patria, lo coneixement y l'estudi de las obras literarias que volem reproduhir, estem segurs ha de dur renovament de sàvia ó vena poética al jovent, que podrá aprofitar dels vells motllos lo vigor, lo sentiment y la puresa.

Avuy que lo mal gust, per equivocació batejat ab lo nom de naturalisme, priva tant, tractem de infiltrar per medi de la reproducció dita, una renovació de corrents entre l'element nou, no ab lo propòsit de ferlo imitador, sino ab lo de ensenyarli lo punt de origen y mirar de conseguir fer naixer los moderns autors de una Catalunya actual, ab sas aspiraciones d'estat autonómich, y que al pulsar las cordas del Amor y de la Fé, no oblidin que tot se modernisa y cambia de forma, puig que l'obra dels anys ó del temps es essencialment modificadora.

Algú hi haurá que trobi atrevit algun dels pensaments que 's transparentan en aquestas ratillas y potser fins desacertat lo camí que escullim pera obrir una nova vía; pero creyem que l'ensaig nos ha de surtir bé, y per aixó sens tardar gens lo posem ja avuy en práctica.

J. BRÚ.

ESTRENOS CATALANS

ROMEA—*Viva 'l divorci!* COMEDIA EN 4 ACTES
PER D. JOSEPH MARIA POUS.

Aquesta obra, estrenada l'altre divendres en lo teatro català de ROMEA, es original de dos celebrats autors francesos y traduïda ó arreglada á nostra escena per lo senyor Pous. A dir la vritat, no hem guanyat gran cosa ab la adquisició de *Viva 'l di-*

vorci!, y no pas porque la obra original no tinga gracia, sino per la rahó de que pert al cobrar vida en nostras taulas, tot' aquella picaresca vivacitat que la fá aplaudir en son llenguatge nadiu. Ja resultan algunas escenas bonicas y animadas, sobre tot en l'acte segon; pero aixó no es prou pera que despertí interès l'acció, y si lo públich aplaudeix y riu en diverses ocasions, ho fa sempre, á escepció feta de la escena final del acte primer, mogut per l'esparó de frases ó acudits grollers. L'acte tercer es del tot inpropi de nostras costums y podria ben bé suprimirse de la comedia, així com trobem un dels papers mes bonichs, lo de la artista italiana, sobre tot en l'acte segon. Aquest tipo es per rahó de las costums diverses entre la vida parisien y la barcelonina, lo més cambiat de la obra arreglada per lo Sr. Pous.

Com á execució, se distingiren en primer grau las Sras. Munner y Sala que vá estar acertada y graciosa, y també los Srs. Capdevila y Soler, que feu esforços pera interpretar bé lo paper de vell tronera, encara que dista algun tant de lograrho.

La obra estaba ben ensajada.

La concurrencia fou numerosa y cridá á las taulas al senyor Pous als finals dels actes segon y quart.—B. S.

CALVO-VICO.—*Ferma despoli forçada.*

Tal es lo titol del drama en tres actes y en prosa, original de D. Joseph Amat, estrenat lo dissapte de la setmana passada en lo teatro del carrer de las Cortes.

L'autor ha escullit pera la seva obra un assumpto dramàtic de primer ordre y ha colocat l'acció del drama en una época sempre interessant, com ho es aquella en que 'ls senyors feudals feyan sentir al poble lo seu despòtich poder, oprimintlo y delmantlo al seu antox, sense que cap lley de fré aturés las sevas crueltats.

Finá ja 'l sigle XVI y una alenada de llibertat feya néixer en los pits dels infelissos remensas un esprit de rebelió contra 'ls seus opressors y començaban á tambalejarse aquets en sos *nius d'áligas* y cruixian los marlets feudals presentint lo seu esfondament.

Un senyor compte, home despòtich y de passions violentas, s' enamora de la filla de un remensa, en lo moment en que li demanan llicencia pera casarla, llicencia que al punt otorga 'l senyor, esperonat per lo plaer qu'ha de proporcionarli la possessió de la núvia durant la primera nit; aixó es, lo dret *ferma despoli forçada*. La núvia, al venir en coneixement de aquest dret, fuig horroritzada á tancar-se á un convent, lo que averiguat pe'l compte, allí 's dirigeix, disposat á emportarse la donzella encara que siga precis enrunar lo convent. La mare abadesa tanca las portas al senyor y als seus; pero 'l déspota mana esbotsarlas y penetra atropelladament en la santa casa. Al apoderarse de la núvia 's presenta lo seu promés que, cego de ràbia, va á matar al compte; pero se li desvia 'l cop y fereix mortalment á la seva estimada.

Aquest es l'argument de la obra del senyor Amat. Lo primer acte 'ns sembla bé com á exposició y presentació de personatjes. Hí ha, sobretot, una escena, la del pare del nuvi y 'l de la núvia, qu' e

PELUQUERÍA ARTÍSTICA

Saló per' afeitar, tallar y rissar lo cabell,

DE

LL IS ANGLADA

UN ASSORTIT DE PERRUCAS

y tota classe de postissos per' artistas de teatro

Boters, 8, entressuelo

CONSTRUCCIÓN DE TEATROS

SERVEY COMPLERT Y BO

pera guardarropias

Per informes y detalls, dirigirse al fuster del carrer de Caspe, 75,
al costat de la botiga de comestibles

BARCELONA

molt ben pensada y produheix bon efecte. L' un representant lo tipo del vassall comformat ab la seva sort, temerós del senyor al que venera, y esfarehintse á la sola idea d' emancipació; l' altre auisant lo dia de abatre 'l y donar la llibertat al poble oprimit. Aquest personatge, qu' es lo pare de la núvia y que, á nostre entèndrer, hauria pogut ser un dels de mes relléu del drama, lo senyor Arat 'l descuida després del primer acte, deixantlo 's pot dir anulat en los dos restants.

No hi ha dupte que en *Ferma despoli forçada* l' acte de més vol es lo tercer. Algunes de sas escenas tenen lo tó elevat que las hi correspon: aquella en que la abadesa s' interposa devant del compte y la seva gent que han profanat aquell lloch sagrat, es verdaderamente dramática. La figura del compte es potser massa... de comedia, si se 'm permet la frase, li faltan potser alguns tochs que l' humanisin.

La prosa ab que está escrit lo drama, deixant apart alguna que altra deficiencia, es en general ben cuidada.

La execució en conjunt sigué bona, tractantse de un dia d' estreno. La senyora Juaní sostingué lo paper de Abadesa ab valentia y digué frases ab bona entonació. Al senyor Arolas li trovarem una dicció massa seca y precipitada, lo que fa que al públich se li escapin molts dels conceptes que l' autor posa en boca del personatge que representa. Per lo demés, caracterisá acertadament lo paper de Compte.

Los demés actors completaren lo quadro, distinguintse la senyora Muntal, y lo senyor Tressols.

Lo públich aplaudí al final dels actes y cridá al autor, que no 's presentá fins á l' acabament de la obra.—M.

REVISTA D' ESPECTACLES

LICEO.—*Carmen, Aida.*

Va fer entrada de caball siciliá. Comensá ab tres óperas en tres dias, com si las donguessim á preu fet, y aixis van surtir ellas, desmanegat lo conjunt, desigual la execució y aguantantse ab prou feynas, com pessa de roba qu' está á punt de rompre l' embasta feta depressa y ab fil dolent.

Posar una ópera ab rapidés y escassos elements, será, si 's vol, un *tour de force* digne de tenirse en compte per qualsevol contingencia inesperada que pogués sobrevenir; pero no creyem que lo que sería disculpable en un cas apremiant y excepcional, tingui de dispensarse quant se 'u vol fer una regla general com actualment passa en lo Liceo.—No es aquet lo cami qu' ha de seguir lo Sr. Goula pera captarse las simpatias que 'l públich de bon sentit té per ell y que volen negarli alguns pochs malaconsellats sistematicament y sense rahó.

Ab la protagonista de la preciosa ópera de Bizet *Carmen*, va debutar una paisana nostra, la senyora Dolors Mata, qu' havia ja alcansat un éxit en Madrid despenyant lo mateix paper. La Srta. Mata té una preciosa veu de *contralt*, potentia y sonora en la corda baixa, qu' emiteix ab bon gust y millor escola: fraseja admirablement y en la escena

va mostrarse desenvolta sense desvergonyiment, cosa molt difícil de trobar en las artistas, y molt més en una debutanta. Van ferli repetir la habanera del primer acte, y senti aplausos justos durant tota la obra y en especial al finalisar la escena de las cartas, del tercer acte, que va dir ab molta intenció y sentiment.

Lo Sr. Maine que desempenyaba la part de *Don José*, té una bonica y simpática veu de tenor que creyem será apreciada per altres públichs que no l' etzarin com lo nostre ab sas ridiculas intolerancias y demostracions.

Del baritono, si déyam qu' ho va fer malament, tallaríam curts; ab aixó, val mes no dirne rés.

Ab la ópera *Aida* va presentarse per primera vegada á nostre públich un' altra artista catalana que va ser rebuda ab aplauso, confirmant la fama de que venia precedida en los teatros de Italia. La Sra. Bonaplata de Bau, filla del distingit actor catalá Sr. Bonaplata, es una *soprano* dramática de veu simpática encara que poch extensa: té verdadera intuició artística y va desempenyar lo seu paper d' un modo magistral, 'sent constantement aplaudida per lo públich ansiós de sentir á la artista que tan aplaudida havia sigut en lo teatro Dal Verme de Milán, en aquesta ópera, y principalment en *Cavalleria Rusticana*.

Lo tenor Sr. Grani vá sincerarse de sas passadas malifetas en 'l *Tannhäuser* y tregué un tipo acabat de Radamés que va fer las delicias del públich.

Los coros y orquesta fluixos: lo mestre..... molt bó, gracias, y la *mise en scene*..... ¡Oh! d' aquesta si que en justicia debem dir que va estar á la altura de qualsevol teatre de *fantoques*. Ni sisquera queda l' esperansa de que vaji pitjor, perque es impossible.

BEN.

TEATRO DEL CIRCO.—Totsquants deyan que aquet teatro té *geladura*, quedarán ara ben lluhits per cert, ja que cada dia 's veu per igual concurrendissim d' una bona societat que per pochs quartos disfruta de totas las ventatjas d' aquell gran y bonich colisseo y veu un bon espectacle de sarsuela y ball, presentat de modo sols possible en un teatro d' aquellas condicions.

La vritat es que l' empresa 's desviu pera compláurer al públich, oferintli continuaments bonichs y variadas funcions. En la passada setmana vam véurehi la popular sarsuela *Pepe-Hillo*, ab son indispensable torín, picadors, caballs d'arrastre y fins toro de veras que embestia y tot. La vritat es que 'l quadro resultaba plé de vida y animació, y 's compren, per lo tant, que tingués que repetir-se cada vespre y que lo diumenje á la tarde lo fessen fer tres vegadas. Lo parlar de l' execució m' ompliria massa espay. L'altra obra grossa de la setmana va ésser *El Anillo de hierro*, obra sancionada pe'l públich tot d' Espanya, que ha fet célebre al mestre autor de la música, sens dupte perque aquet públich no té coneixement de la existencia de las obras de Wagner y Glíck. Lo senyor Marqués, molt considerat en Madrid, debia pensar que los espanyols no coneixeriam may l' *Orfeo* y lo *Tannhäuser*. En la execució, regulars tots, sobresurtint la Sras. Vidaurreta y Martorell y 'l senyor Rovira.—F. G.

ESPAY PER' ANUNCIS

EDEN-CONCERT.—Assistirem á dit local lo vespre que posá en escena la companyia de sarsuela *Un maestro de obra prima* y *Los Baturros*, distingintshi en l' última los Srs. Ballina y Planas y la Sra. Maria Molgosa.

Mlle. Delmont fa las delicias de la concurrencia, puig que canta admirablement. Mr. Wims ab los seus fantoches á lo Holden, fa passá un bon rato fent executar als seus fantoches, ja treballs acrobátichs, gimnástichs, tauromáquichs y aéronáutichs.

R.

Engruna

Dígam que voldrias, nina,
no estar may ausent de mí;
dígam que la meva imatge
te vetlla tota la nit;
dígam qu' á mi sol m' adoras;
dígamho, preciosa huri,
y ferás que 'm converteixi
en lo sér lo mes felis....
Pero no; val mes, nineta,
que no 'm digas lo que 't dich,
puig, si 'l excés de goig mata,
me temo, en vritat, morir.

AMADEO

Nostra música *

Y sentat lo principi de que 'l mestre Pedrell, quant parla de cants populars se refereix á los modos árabes-espanyols, á la melopea mozárabe, á las psalmodias judaicas propias de nostras antigas sinagogas, y en general á todas las melopeas y ritmopeas galaicas, celtas, vascas, &—aquesta etcétera val tot l' or del món,—de las quals ofereixen curiosas y admirables mostrars determinadas regions de nostre país, tampoch nos precisa quina es la verdadera música popular.

Lo plan de indeterminar las ideas sens presentar al lector la justa y lógica resolució de sas investigacions del estedi fillas, deixant l' assumpto fosch y difús, es la norma que 'l mestre Pedrell segueix en *Por nuestra música* á que contestem.

Lo P. Uriarte, sabí autor de *Estética de la música*, fixa ab quatre paraulas lo que 'l mestre Pedrell ha rehusat tractar de frente y ab valentia fent justicia y precisant ab má nervuda quins son de tots los cants espanyols, los que poden ésser desarrollats científica ó lliurement.

Lo P. Uriarte defineix el *lied*, (romanzas melodias) dihent, *es lo cant popular transformat*. Y lo mestre Pedrell, ampliant l' idea precedent, diu: «En sanchando el cuadro de forma y manera que *lied* (canto popular transformado), adquiera adecuado desenvolvimiento (ara vé 'l bo per nostre objecte), ¿no se puede afirmar que el drama *lírico nacional* es el mismo *lied* engrandecido? ¿No aparecen copia

das en ellos—cants populars transformats—con toda fidelidad, no tan sólo la idiosincracia artística de cada autor, sino reflejadas por manera admirable todas las manifestaciones artísticas homogéneas de un pueblo?

Y contesta 'l mestre tortosí:

«*El drama lírico nacional*, pues, es el *lied* desarrollado en proporciones adecuadas al drama; es el canto popular transformado.

Y ahora—segueix dihent lo citat mestre—dos palabras sobre el canto popular *español*».

Qualsevol, y nosaltres fórem dels primers, se creuria que al comensar la página 40 lo mestre nos treuria de duptes dihentnos clá y terminant qué enten per cants populars espanyols, y d' aquestos quins son los que, desarrollantlos en proporcions adecuadas al drama, poden formar lo *drama lírico nacional*; quins cants populars espanyols son los que permet sa virtualitat rítmica y melódica ferhi un adequat desarrollo dramátich.

Tres páginas necessita lo mestre Pedrell per no dirnos res de nou, deixant apart lo bó que resulta que ell mateix se dongui llustre, dihent que ni Europa ni la majoria de 'ls mateixos músichs espanyols TIENEN IDEA CABAL de la riqueza de formas directas que ofereix nostre música popular.

Y aquí torna ja lo mestre Pedrell á no detérminar quina es la música—nostra—popular que tal riqueza de formas directas ofereix y que ni 'ls músichs d' Europa ni la majoria dels de Espanya coneixen. ¿Qui 'ls coneix de Espanya? ¿Será potsé aquell que no 'm parla? ó será aquell que tampoch ne parla tenint los datos resultants de sas investigacions ó conseqüencias immediatas de sos estudis? Nosaltres donem per sentat, y creyem que 'l mestre Pedrell es potsé l' únich de Espanya que coneix los cants populars espanyols; pero també tenim que deixar per sentat que es, per aixó mateix, l' únich que no ho demostra.

No ho ha fet éll ab tota sa ilustració, y ab tota sa limitada inteligencia: ho farem nosaltres que tenim, en compensació de sas dots intelectuals, l' amor intens que sentir déu per Catalunya aquell que en Catalunya ha nascut.

ARMANDO DE LA FLORIDA.

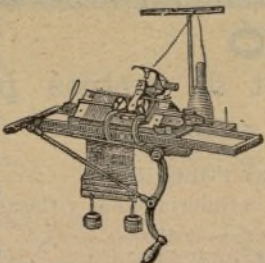
BELLAS ARTS

L' augment cada dia major de cultivadors de las Arts Bellas, ha fet necessariis altres llocs d' exhibició á mes del saló Parés. En gran nombre 'ls conta aquesta capital y, entre 'ls mes ben situats, pot citar-se sense cap dupte «El Marco de Oro», establiment en lo qual s' hi han exhibit fa poch una vintena de quadros, gran nombre d' estudis al oli y una munió de dibuixos al llapis y á la ploma, originals tots del jove pintor senyor Balasch; ab qual motiu la concurrencia era tant extraordinaria que hi hagué ocasions que la gentada omplia fins á mitja cera.

Es innegable que 'l jove artista posseheix las condiciones necessarias pera devenir un bon pintor, sobressurtint entre ellas, la clara percepció del natural: veu bé la línea y sent lo color ab justesa.

(*) Vegis lo número anterior.

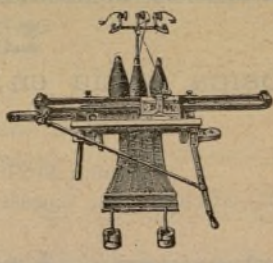
VICTORIA

¡VICTORIA!

Es la máquina mes perfeccionada y la que proporciona la millor manera de guanyarse la vida á casa. S' hi fan mitjas, calcetins, camisetes, y demás géneros de punt. Preus reduhits y ensenyansa gratis. Pera tota classe de datos, dirijirse al operari constructor

N. AGUSTI MANYOSA

Archs de Junqueras, 4, 1.er

CONCORDIA

Ayuntamiento de Madrid

Los dibuixos son fermes, y, tot ab tot, nos satisfán molt mes que 'ls quadros.

Com cada artista té lo seu temperament, no 'ns atrevim, per tant, á dirli que cambihi de punt de residència. Roma es lloch molt apropiat pera un escultor; mes no tant pera un pintor. Allí hi há encara la tendència de vint anys enrera, molts *parti pris*, sobre l' art; en fi, no s' hi respira l' art modern. Aixó no vol dir que qui sigui estudiós y tinga temperament, no pugui fer obras notables; mes la veritat es que quant un jove se sent ab forsas pera estudiar la professió artística, deixa si pot sa casa en busca de un mitj ambient d' art que no troba en sa localitat, pera saturarse d' aquella atmosfera, respirarla y omplirne sos pulmons. Donchs bé; l' aire modern no corre en la capital del Papat, y proba 'ns ne dona lo senyor Balasch en sos treballs del any passat que acusan, en sa inmensa majoria, temas y modo de sentir que no serian segurament los que 'ns mostraria á haver residit en París, Viena, Munich, Nápoli y en Madrit y Barcelona mateix. Aquesta es nostra humil opinió, apoyada en lo que havem vist en molts altres que han passat tres y quatre anys á Roma pintant *encavos* y *contadinos* y reproduhint idéntichs temas que los exhibits per lo jove artista, pera acabar canviant de assumptos y lamentant l' estil adquirit y lo temps perdut.

Felicitem al senyor Balasch pe'ls adelantos que demostra entre lo que vegérem d' ell fa un any y lo exposat en «El Marco de Oro», entre quals obras n' hi ha de molt alé y ben recomenables.—U. D. O.

REPERTORI DE FORA

Reus 19 de Novembre.

Molt Sr. meu: Continúan repetintse, en lo Teatro Furtuny las sarsuelas fins ara estrenadas.

Novetats: dia 12 del corrent *El Juramento*. Be la Sra. Espi y 'ls Srs. Garro y Pellicer; los demés feren tots sos esforços, alcançant un éxit bastant regular. En lo según intermedi, lo coro del Centre de Lectura cantá una preciosa composició del Mtre. Goula, essent molt aplaudida.

Lo dia 16 debutá ab *La Tempestad*, lo jove tenor Sr. Pardo, xich dotat de molta veu; pero que li faltaba molt d' estudi, puig no té escola, ni taulas. Va ser aplaudit en lo concertant, junt ab lo mestre Sr. Rius (que fou cridat al palco escénich) y las demés parts de la companyia.

Lo dia 17, *La Marcellesa*, la qual la feren tots malament: lo Sr. Garro encara poguer anar.

El Relámpago, després de fer molts anys que no s' havia representat, la van posar ahir 18 en escena, ab un éxit bastant regular.—J. G. V.

Madrit 23 Novembre.

S' esperaba ab ànsia l' estreno del drama tràgich de D. Angel Guimerá, traduht al castellá per don Enrich Gaspar, titolat en l' idioma de Cervantes, *Mar y Cielo*.

Ja feya dias qu' entre la gent de lletras qu' havian presenciat los ensaigs, corrian vents favora-

bles á l' obra, y aquesta atmosfera de bonansa deixaba entreveure un favorable y felis resultat.

Arribá l' divendres 20 del corrent, dia senyalat per l' estreno, y lo teatro de la plassa de santa Agneta ja á primera hora l' aspecte de las grans solemnitats literarias. A cada pas s' veyá aparéixer en la sala alguna eminencia en lletras ó en ciencias. Semblaba que en aquell lloch s' havia donat cita per' agombarse tota la plana major de la literatura patria. Critichs, poetas, autors dramátichs, diaristas y una gran part de la colonia catalana d' aquesta capital, á la que son carinyo á las cosas catalanas havia portat al teatro. Devant d' un públich tant numerós y escullit, devant d' un tribunal tant competent y rigurós, y devant de la flor y nata dels lletrats, confesso que, á pesar de las bonas noticias que havian corregut respecte l' importancia de la obra, pensant en los possibles etzars á que estaba subjecte, vaig témer un moment per sa sort y m' agafá un frisament que m' molestaba... Anaba á ser jutjada la obra d' un autor catalá per un públich exótic al que no podia mouer ni cegar son carinyo envers l' autor, ni son amor propi de provincialisme. Son género no era del gust dominant. La gran massa d' aquell públich hauria pogut desconéixer sas riquesas, puig pera saber apreciar lo valor de l' or y de la pedreria, es menester conéixer sa importancia. Traspasaba las fronteras de Catalunya la literatura dramática catalana, la que desbordada ab son barrat pendó y vessant grandesa, demanaba per palau l' Espanya entera...

Tot aixó pensant sobre la sort de l' obra, arribá l' moment d' alsarse la cortina.

La expectativa del públich fou imponent en las primeras escenas. Dominaba un silenci tant profund, com si la sala estés deserta; mes al acabar lo protagonista un parlament á mitj primer acte, esclatá un aplaudiment general y espontáneo. Al final del acte ja fou aclamat l' autor repetidas vegadas, y en lo discurs del drama l' entusiasme del públich aná creixent per graus. A cada efecte, á cada gran pensament dels que tan rablerta n' está l' obra, brollaren palmadas y *bravos*, los que no tingueren treva hasta finada la obra, que fent lo públich un va-y-tot feu issar lo teló una munió de voltas, cridant al autor pera ferlo testimoni de sas simpatias y de una ovació gran.

Algunas llágrimas de goig vegí bessar dels ulls d' alguns catalans espectadors.

Tant bon punt fou acabat lo drama, lo *foyer* del teatro, que, conservant lo nom espanyol, se coneix per lo *saloncillo*, 's vegé invadit d' una numerosa gentada que volia conèixer y abraçar al autor. Víctor Balaguer, Echegaray, Menendez Pelayo, Baró, Salvany, Feliu y Codina, Palau Tamayo y Baus, Ramos Carrión, Mellado, Pardo Bazán, Núñez de Arce, la Ratazzi, etc., etc. Lo Centre Catalá de Madrit, representat per sa Junta directiva, entrá també á felicitarlo y á oferirli un ápat á la catalana en lo mateix lloch de sa casa payral.

Res diré del valor del drama, puig es ja conegut de tot Catalunya. Dels actors, sols sabré ferne elogis. Calvo, del papé de pirata llevanti, n' ha fet una creació. La Calderón estigué á una altura envejable y Donato Glménez molt bé.

La premsa, sense apassionament de cap mena y oblidant las reancunias que algunas voltas ha mani-

LA GRAN EXPOSICIÓN

poema festiu en XXV cants y escrit en varietat de metros per

JOHN MOLAS Y CASAS

Un tomo de 270 planas ilustrat ab 210 dibuixos y grabats de R. MIRÓ FOLGUERA
3.ª edició.—Preu, 5 pessetas.—Se ven en las librerías y en la Admintració de la Galeria Molas y Casas
Hospital, 12 y 14, 2.º—BARCELONA

festat á tota obra que no sia d' origen castellà, ha dit la veritat, reconeixent á Guimerà com un poeta de primer ordre.

Y jo, al sellar aquesta correspondencia, dono la enhorabona á la literatura catalana per tan notable triomf.—A. B.

S. Andreu de Palomar, 25 Novembre.

Diumenge passat vá donà una funció extraordinària en lo teatro, lo célebre hipnotisador Mr. Onofroff, que va ser molt aplaudit. També formaba part del espectacle la representació del antich drama *La huérfana de Bruselas*, que va agradar molt, 'sent objecte d' entussiasmas aplaudiments ben merescuts l' actor D. Ricardo Garcia, per la acabada interpretació que donà al paper de Walter.

Dit senyor, la Srta. Periu que estigue molt be en la protagonista, y 'ls demés artistas foren cridats á la escena al final dels actes.

La empresa ha contractat al aplaudit primer galán D. Manel Panadés, que debutara diumenge y pendrà part en las funcions de la festa major del dilluns y dimars, las que serán de vespre y extraordinarias, formant lo programa los bonichs dramas *En el puño de la espada*, *¡Flor de un día!* y *¡Espinass de una flor!*, una pessa catalana dirigida pe 'l Sr. Perelló, y á més un ball per una numerosa companyia y 'ls maravillosos treballs de màgica y forta atracció de la célebre Mlle. Dicka.—Y.

REPERTORI SELECTE

Clemencia Isaura.

I

No mólt distant de Tolosa,
qu' es la ciutat pal·ladiana,
qu' es ciutat rica en recorts,
com rica en flors es sa plana,
y que per ser tan hermosa
Dèu li doná, com á gracia,
dolsas brisas per són front,
hermosas flors per sa falda,
y li posá lo Garona
per són mirall á las plantas:
no mólt distant de Tolosa
y al bell peu de una montanya,
hi havia un castell famós
per lo que d' ell se contava.

Eran negras sas parets
com un cor sense esperansa,
y, segons dir de la gent
de tota aquella comarca,
la mitja nit al sonar
s' hi passejavan fantasmas.

Qu' eran los mals esperits
la gent tota murmurava,
y al passar per devant d' ell
tancant los ulls se senyavan.

Se alsava així trist y sol,
resguardat per las montanyas,
rodejat de romaguerras

qu' entre la rocas brotaván.

Pótser perquè no fugís
en alas de algun fantasma,
las euras que allí creixian
fortament lo apresonavan.

Com petxina qu' en són seno
una hermosa perla guarda,
de una donzella 'l castell
n' es lo palau y morada,
que allí retirada viu
la bella Clemencia Isaura.

Apartada viu del món
perque, sent petita encara,
sa mare fiu á la Vérgé
als peus del altar postrada,
vot de guardar sa puresa,
segons llavors era usansa,
y allunyada de Tolosa
la tè en lo castell tancada
en companya de sa dida
que ha cuydat la sua infancia.

Hermosa y pura es Clemencia,
com lo raig primer del alba,
bella y casta com lo lliri
cuant surt á la flor del aygua.
Revelan sos ulls brillants
los pensaments que la embargan,
pensaments que de bell tenen
lo que sa ànima de casta,
y que semblan voler rómprer
las cadenas de la infancia.
La música y la poesia
són sas joyas estimadas
y ab lo cor y pensament
adora la ciencia gaya.
Se tróba en aquella edat
en que lo pit se dilata,
y desitjant viu lo cor
sense saber que li falta.
Ella no tè á qui estimar
pus viu trista y solitaria;
per aixó sos pensaments
tant sols á las flors consagra.

Cuant lo sol fineix son curs
y entre montanyas se amaga,
baixa joyosa al jardí,
al jardí de sa morada,
que cenyit de cerca viva
sos plantells de flors li guarda.
Y llavors li sembla véurer
que las flors y que las plantas,
tot murmurant d' alegria,
amorosament s' enllassan,
com per' formarli catifas
perque ella hi pose sas plantas.

Allá en lo estrem del jardí,
hi ha una fonteta galana
que petxinetas del mar
ab sas ayguas dolsas banya.
Clemencia romp son cristall
cuant sa hermosura hi retrata,
al omplir la regadora
que sosté sa mà, tan blanca
com pót ser la neu mes pura
de lo cim d' una montanya.
Y l' aygua tira á las flors
que d' agraídas se n' alsan,

CÁPSULS MORRUOL TÓNICH RECONSTITUYENTS

DEL DOCTOR PARELLADA

compostas de Morruhol (principi actiu del oli de fetge de bacallà)

PEPTONAT DE FERRO ó HIPOFOSFITOS DE CALS Y SOSA

La gran popularitat que en poch temps han lograt las Cápsulas del Dr. Parellada y l' ús constant que 'n fan los metjes, son lo millor testimoni d' aquest remey eficaç y conegut ja en tot Espanya.

LAS CÁPSULAS TÓNICH RECONSTITUYENTS

s' administran ab éxit en las clinicas de la Casa de Misericordia, Casa de Caritat y en los hospitals de Santa Creu y del Sagrat Cor, ahont han sustituhit ab ventatja al oli de bacallà, de tant difícil y repugnanta administració.

Preu de la capsa de 40 cápsulas, pessetas 2'50. Venta al engrós, farmacia d' Escribá (Fernando VII): á la menüda, en totes las farmacias

pus lo que se 'ls dóna en vida,
ellas tornan en fragancia.

Una tarde que regant
estava sas bellas plantas,
sentí passos molt aprop
en l'altra part de la tanca,
y una veu al mateix temps
entre 'ls preludis de un' arpa.
Lo temor y la sorpresa
tots los seus sentits embargan
y ab la ansietat dintre 'l cor
escolta la veu que canta:

—Hermosa damisela,
ma veu lo amor revela
que hi ha en mon cor.
Fia á la brisa alada
sa veu enamorada
lo trovador.
Escóltam seductora
que jo lo herald, senyora,
só del amor.

No m' portan aquí, senyora,
ni de aquest lloch la frescura,
ni de las flors la hermosura
que mou la brisa al passar.
A contemplar vinch, Clemencia,
lo tresor de ta bellesa,
que posseheix mes riquesa
que en son fondo tè la mar.

Jo sento per tú, senyora,
que món cor ferit suspira,
y que l'ànima delira
tant sols per lo teu amor.
Calma, tendre, ma dolensia,
y pus n' hi ha en tot nom, senyora,
tingas en ton cor clemencia
de Raul lo trovador.

Hermosa damisela,
ma veu lo amor revela
que hi ha en mon cor.
Escóltam seductora
que jo lo herald, senyora,
só del amor.—

Callá la veu. La donzella
ruborosa y agitada,
ab cuydado y precaució
aparta las tendres brancas
y veu un jóve galant,
com ni pensarli somiava,
que la contempla ab amor
inclinat sobre sa arpa.
De allí promte se apartá
sentint una cosa estranya,
y caminant tremolosa
se refugia en sa estancia.

Una hora después Clemencia
ab sa dida platicava
sentada en un terraplé
banyat per la lluna clara.
—¿Coneixes algun castell
dels que té aquesta comarca?—
indiferent pregunta
á la dida qu' escoltava.
—Tots están deshabitats,
—li respongué sens tardansa—
á no ser los mals esperits
que sempre hi tenen entrada.

—¿Y en aquet castell també
poden entrarhi, Joranda?

—No, filla, que benehidas
están ja totas las cambras,
y com per aixó no poden
ells penetrar en las salas,
se quedan en lo jardí
á l'altre part de la tanca.

—Dígam, Joranda: 'ls ésprits
que entre tenebras divagan
y volteijan lo castell
apenas lo jorn acaba,
¿tenen la forma de humans,
altiva, hermosa y galana,
lo mirar que arriba al cor
y dolsíssimas paraulas?
—¡Ay filla de món amor!
tenen la forma que espanta;
los hi espurnan foch los ulls
y llur boca sempre brama,
los llurs cabells són com serps
que per lo llur front s' enllassan
y tenen las unglas corvas
com la faus que l' herba talla.
¡Ay filla de món amor!
cuant arribe la vesprada
no baixes may al jardí
á cuydar las tendras plantas,
ni t' acostes á la font
á buscar del aygua mansa,
perque en lo seu pur cristall
si t' enmirallas la cara,
pòt surtirte una visió
fènte visatjes que espantan,
que 't fassan tancar los ulls
fènte càurer desmayada.—

De Clemencia 'l pensament
perdut per lo espay volava
y no escoltá de la dida
las postrimeras paraulas.

«No es un esperit del mal,
la hermosa entre sí pensava;
es un àngel com aquells
que en lo cel tenen la planta.»

Y la imatge de Raul,
pulsant melancólich l' harpa,
li feu llansar un suspir
de la boca perfumada.

II

Passaren días y días:
cada tarde, cuant lo sol
detrás la serra amagava
sas flamas y sos raitgs d' or,
Clemencia, la hermosa nina,
baixava á regar sas flors,
buscant en las frescas brisas
un consol per lo seu front,
y en l' harpa del jovincel
un consol per lo seu cor.
¿Qué dolsos son aquells días,
días de puríssim goig,
cuant com en són niu l' auell
canta l' amor en lo cor!

Cada tarde, en lo jardí,
de la cascada al soroll

PREUS

de tarifa pera publicar anuncis en aquet periodich

Tot lo peu de plana.	dos pessetas per inserció
Dos anuncis en plana.	una » » » »
Tres anuncis en plana	75 céntims » » »
Fent l' inserció per un trimestre s' hi fa rebaixa	

PAPER DE FUMAR PLANAS

Marca registrada

Depósit: Unió, 2.—BARCELONA

y de las fullas dels arbres
al balancejament d'ols,
Clemencia Isaura escoltava
un nou cant del trovador,
y cada tarde Raul,
com premi de sa cansó,
veya cáurer á sos peus
una deliciosa flor.
La violeta, la englantina
y lo gessamí olorós,
foren de aquells cors amants
los sols missatgers de amor.
Se amavan sense parlar-se,
y se veyan; mes tant sols
á través la cerca viva
que tenia 'l jardí entorn.
May Raul saltá la valla
que se aixecava entre ells dos:
no ho impedia la cerca,
ho impedia son honor.
Eran felissos amants,
pus per élls eran tan sols
llenguatge de cor los ulls,
llassos del amor las flors.

III

Clemencia Isaura, la gentil doncella,
de totes las hermosas la escullida,
la que té sols los pensaments de un ángel,
la que un cor d'or en lo seu pit abriga,
contemplánla que dolsa y seductora
de amor y sentiment imatge viva!
Cantáu, amors, sas gracias y bellesa
de dolsas flors sembránt la seva vida!

Lo sonris del plaher brota en sos llabis,
la flama del amor brota en sa vista,
lo seu semblant tant sols passió revela
dès que Raul ab tot lo cor estima,

¡Raul! nom màgich de esperanza hermosa
que estremeix de son cor totes las fibras,
lo pensament á altres regions eleva
y contempla sens rival la ditxa.

No es la nineta que ja riu, ja plora,
que per desitj de poca edat suspira;
es ja la dona que en lo cor amaga
la font de un sentiment que no sabia.

Y mes pur trova'l cel, y las estrellas
mes brillo tenen en la nit tranquila,
lo sol mes raigs per fecundar las plantas
y 'ls núvols mostren mes preciosas tintas.

Amor inmens al Trovador consagra,
y espera sempre lo finar del día,
perqué es la hora del crepuscol bella,
y en alas de són cor portant sa ditxa,
al jardí baixa ab planta silenciosa,
que hi vá á buscar las auras de la vida,
mentres la brisa deslligada corra
y á sos costats ab sentiment suspira.
Quant sent de l' harpa las acordes notas,
acostantse s' en vá á la cerca viva,
y aparta sempre las fullosas brancas
y sempre hi trova de Raul la vista.
Y parla 'l cor, y la paraula calla,
y son las flors las misatjeras vivas,
pus que també las flors tenet sa llengu
cuant es lo amor lo mestre que las guia.

Fill es Raul de D. Raymon lo compte,
esforsat paladí de ànima altiva;
són bras descans may á la espasa dona
y un héroe vól en lo seu fill que estima.
Lo Artois s' encen en guerra, y lo bon compte
prest á son fill á guerrear envia.
Lo fill, prestantse á lo desitj del pare,
lo amor á son deber ja sacrifica.

Clemencia escolta de Raul, ab pena,
lo anunci que li fá de sa partida,
y fonen los seus ulls perlas hermosas
y lo dolor á trastornarla arriba.
Del càlzer del dolor beu una gota,
los ulls al cel en sa amargura fixa
y veu que 'ls núvols tot són blau cubreixan
y ni una estrella entre las boyras brilla.
—¡Clemencia, á Dèu!—digué Raul sens forsas—
que ja la nit ab sa foscor arriba.

—¡A Dèu, Raul, ma estrella de esperansa!
¡A Dèu, á Dèu!—la desdixada crida.—
—La harpa depeso á tos bells peus, Clemencia,
y á recobrarla tornaré algún dia.
lo llor dels braus conquistarà ma espasa
y llur corona me veurás cenyida.
—Raul, recórdat que Clemencia espera.
—Y tu no olvides que Raul t' estima.
Mon cor deixo á tos peus, dolsa Senyora
—Y tu t' emportas ab món cor ma vida.—

Y sols llavors, per la primer vegada,
dos mans passaren per la tanca viva,
y dos sospirs, dolsos perfums del ànima,
entre sas alas s' emportá la brisa.

IV.

¡Malhaja la llansa cruel,
que lo cor ha atravessat
de Raul lo trovador,
de Raul lo tendre amant!
Clemencia Isaura al saberho
plora llágrimas de sanch.
Ja no hi ha consol per ella,
ni hi ha bálsam per son mal,
que la llansa que ha ferit
en la guerra á son amant,
lo seu cor al mateix temps,
lo seu cor ha atravessat.
Y passen días y días,
y son dolor es constant,
y may se cansan sos ulls,
may se cansan de plorar.

¡Pobre Clemencia! son cor
per lo dolor rosegat,
brota sanch, y 's romp á trossos
com un núvol que, flotant,
desfá á trossos per los ayres
lo alé de la tempestat.
Llavors, ferida de pena,
renova, entre plors amarchs,
lo sant vot que feu sa mare
un jorn al peu dels altars,
que ja per ella en la terra
no hi ha amor, ni hi ha amistat;
sols hi ha dolor y tristesa,
sols hi ha plors; mes plors amarchs
que si be surten dels ulls,
de són cor són arrancats.

ESPAY PER' ANUNCIS

Hermosa Clemencia Isaura,
pobre nina virginal,
ja lo mon no te per tú
mes que dolors y pesars,
y cuant la brisa lleugera
passe per las flors rasant,
sols un nom á tas orellas,
sols un nom murmurará.

¡Ay pobre Clemencia Isaura!
¡ay pobre cor destrossat!
¡malhaja la llansa cruel
que ha ferit á ton amant!

Llavors Clemencia fugint
de aquest mon las vanitats,
guardant dintre de son cor
per son dolor un altar,
sa fortuna tota entera
als jochs florals consagrà,
dels antichs mantenenedors
la idea ressucitant.

¡Oh Clemencia! ton amor
y la mort de ton amant
los doná una nova vida,
nova vida als jochs florals.

(DE D.ª ISABEL DE VILLAMARTIN.)

Premiada en los Jochs Florals de 1859.

REUNIONS PARTICULARS

GUERRERETS.—Com de costum, doná aquesta Societat funció l'altre diumenge á la tarde, veyentse favorescuda per numerosa y distingida concurrència.

Se posaren en escena lo monólech *Ecce-homo*, desenpenyat per lo Sr. Agulló, y la pessa *Un cop de telas*, en la que, ademés de dit senyor, hi prengué part la Srta. Ramona, essent aplaudits per la bona interpretació que donaren á sos respectius papers.

Terminada la representació hi hagué ball de Societat.

Diumenge últim, á la tarde posaren en escena dugas sarsueletas: *Torear por lo fino* y *El gorro frigio*.

Obtingueren un desempenyo ajustadíssim, especialment la última, en que tots los executants sigueren aplaudits, notantse en tots, una seguritat mereixedora de encomi.

Es donchs, just citar que 'l desempenyo estigué á càrrech de las senyoretas Vila é Yusa y dels senyors Agulló, Torruella, Juez, Aulet, Roig y Cardona.

La concurrència que demostrá sa satisfaccio pel bon desempenyo de las obras, ne sortí complascuda després del ball de costum ab que terminá la festa.

CLARIS.—Ab numerosa concurrència com de costum, l' anterior diumenge doná una funció composta del dialech *Los dos barbers* y la pessa *Sospitas*.

Aquesta última obtingué un bon desempenyo, fent que á instancia del públich se presentés l' autor Sr. Picó (que 's trobaba en lo local) al palco escénich á rébrer los aplausos en companyia dels que hi prengueren part, que foren la Srta. Garrido, lo

Sr. Morist que presentá ab acert lo tipo de militar, y lo Sr. Bobé (E.) que la diriji perfectament.

En *Los dos barbers* també siguéren aplaudits los Srs. Torras y Simó.

ROGER DE FLOR.—Aquesta té son local en la Plassa de Tetuan n.º 255.

Acostuma á donar funció los diumenges á la tarde. En l' última á qué hem anat posá en escena las pessas *S. M.*, *El poeta de la guardilla* y 'l monólech *Ecce-homo*.

S' hi distingiren, fentse mereixedors dels aplausos de la numerosa concurrència, los Srs. Costa, Serrat y Beca.

Terminá la festa ab ball de Societat.

FOMENT REGIONAL.—No per trobarse fora de Barcelona hem d' olvidar á la importantissima Societat catalanista situada en San Martí de Provençals.

Conta ab un *Museo* notabilíssim per la importància y número dels exemplars, y digne de tenir en compte que sa organissació es deguda á obrers. En nostra última visita, mercé á la galanteria del soci Sr. Fargas poguérem véurer uns exemplars que dit senyor féu que los visitants poguéssim admirarlos. Consistían en armas de foch, destacant per son valor artístich é històrich, duas pistolas, regalo del arxiduch Carlos d' Austria al compte de Umanes. Son una maravella que demostra l' estat de nostra industria en aquella época. S' hi llegeixen las següents inscripcions: en la culata, *Jaumendreu me fedit Manresa*; en los relleus de plata dels costats, *DVLASCH*, y en lo canó, incrustat en or, 3 *SERRAS* y *MANRESA*.

Lo que 'ns es sensible es dir que aquestas joyas s' envian á París, puig allá segurament obtindrán lo tipo de las 4.000 pessetas en qu' están valoradas.

Y ara, en quant á l' objecte principal de nostra ressenya, direm que aquest Foment celebrá diumenge lo seu aniversari de fundació, ab una festa espléndida y de grat recort pera tots quants hi assistiren.

Se compongué de la lectura de importants treballs catalans, per los Srs. Vives, Garralaga, Luis, Costa, Badia, Bigas y Pujol, que sigueren tots ells aplaudidíssims.

La part músical siguié notable complement de la festa, y estigué confiada al pianista y compositor Sr. Casadevall y als cantants Srs. Batallé, Lluch y Leoni que obtingueren gran número de ovacions.

Consignem ab gust que sentirem música catalana, de la que recordem *La rosa marcida*, de Candi, lletra de J. Verdaguer, *No tornis y Peregrinalge*, música de Casadevall y lletra respectiva de F. Casas y C. Moliné.

La concurrència, que era numerosa, surti complascuda de tant important festa catalanista.

GURRERS NATS-CARNAVAL.—Estiguerem en la funció que doná posant en escena la divertida comedia *La Ducha*, quin acertat desempenyo fén passar una vetlla entretinguda á la distingida concurrència que omplia 'l local.

La direcció estigué á càrrech del Sr. Campanyá y siguié tant cuidada, que salvá moltas escenas que

ESPAY PER' ANUNCIS

haurien decaigut á causa de estar insegur de son paper algú dels que hi prenien part.

Despres de la comedia hi hagué ball de Societat.

LA SARDANA.—Aquesta Societat, de la que varis vegades hem tingut lo gust de parlar, cada dia augmenta en importancia per son gran número de Socis.

No poguent faltar á la costum de la temporada, en que tots los escenaris fan lloch pera recordarnos las novelescas aventuras de *D. Juan Tenorio*, se 'n doná una representació vejentse favorecut lo bonich y espayós local de La Sardana per numerosa concurrència.

ALMOGAVAR.—La distingida Societat de la plassa dels Arrieros, vegé son local invadit per lluhida concurrència lo vespre del diumenge, en lo qual se posá en escena la sarsuela *¡Tío, yo no he sido!* que siguié desempenyada á satisfacció del públich que aplaudí gran número de vegadas y celebrá los equívocs de Camilo.

Vingué després l' estreno de una sarsueleta en un acte ab lo doble titol de *Los dos tíos ó Felipa la Portera*, lletra de Frederich Rodriguez y música de Cassimiro Rius.

Son argument es trivial y té algunas escenas inverossímils, com la del empenyo del matalás y lo infundat espant de un dels tíos ab lo del *mundo*. Ademés, no hi sabem véurer lo motiu del según titol.

Mes acertat estigué l' autor de la música: dels sis números, destacan lo preludi, duo dels estudiants y lo cómic dels dos tíos qu' es lo mes original. Ahont no hi está gaire felís, es en lo género flamench, puig los números de aquest nos semblaren música de cego, lo que no 'ns dól, puig es ja tant manosejat, que no hi fa falta la cooperació de nostres compositors que val mes emplehin en música de casa que, per lo que sentirem diumenge, nos sembla que l' Sr. Rius ne reculliria profit.

L' estreno que 'ns ocupa tingué éxit, lo que, en molt, fou degut á la bona voluntat dels que 'l desempenyaren, distintgintshi la simpática Srta. Jarque y los Srs. Casamitjana, Martí y Cueto, junt ab lo director Sr. Costa.

LOPE DE VEGA.—Doná funció diumenge á la tarde ab la divertida paròdia de *D. Juan Tenorio* que dú per titol *Lo Joan Tanoca*.

Aquesta té quatre quadros, escrita per Pere Poblador. Per los que no la coneguim, direm que es una bonica parodia, aixís en lo vers com en lo argument y que pera representarla es necessari ferla ab serietat puig si 's pren com ho feren diumenge, traspasant los límits de la parodia, d' aquesta no 'n queda res, y 's diverteixen tant sols los actors, perque al públich se 'l desorienta quant no compren lo que ven.

Com en tot, en lo teatro cada género té son límit, y si en la parodia se traspassa, 's cau en la mes insulsa xavacanada.

Aquestas son las consideracions que 'ns férem diumenge al contemplar la representació que 'ns ocupa, tot veyent trascórrer confusas escenas, motivat per dit defecte, entre otras que mereixen nos-

tre aplauso, per quant en ellas los actors se portaban d' un modo comedit en la representació.

Per lo tant, aconsellem al joves aficionats, á qui tantas vegadas hem elogiat desde nostras columnas, que obras com la de diumenge, no per lo cómicas han de descuidarse, puig val mes no posarlas en escena á representarlas malament.

CIRCUL DE LA ESQUERRA.—Diumenge al vespre se posá en aquesta important societat la obra catalana *Digna de Déu*, que obtingué una bona execució dirigida per lo senyor Alcalá, participant dels aplausos de la distingida concurrència la senyoreta Font y los senyors Sábá, Mercader y Reig.

LA GRANADA.—Aquesta societat, instalada en la vehina vila dd Graciá, doná funció diumenge á la tarde, posant en escena las comedias *La cáscara amarga* y *El sueño dorado*, á las que donaren sos intérpretes acertat desempenyo.

Després hi hagué un escullit ball de societat.

FOMENT CATALANISTA.—Aquest importantíssim centre de propaganda regional celebrá la seva inaugural diumenge al vespre, ab una vetllada que tingué carácter de verdadera solemnitat.

Obri la festa 'l senyor Fusté, notificant no poguerho fer lo President senyor Verdaguer per son estat de salut. Mes tart se rebé un telegrama de dit senyor, planyentse de no poguer concórrer al acte.

Se doná lectura de la célebre carta que 'l malaganyat Narcís Roca escrigué pera 'l meeting del Novetats, contra lo lliure-cambi.

La lectura d' aquest document resultá fora de lloch, fent notar lo buyt que deixá lo senyor President al no haver pogut péndrer part en la sessió.

Lo secretari senyor Corominas, doná á conéixer en un ben escrit treball, la historia del Foment Catalanista desde sa fundació fins á l' actualitat.

Acte seguit se comensá lo que podem dirne part recreativa de la vetllada, en la que llegiren importants treballs literaris los senyors Poch, Vilar, Juliá, Vidiella, Velil, Flós, lo senyor Gelida que digué ab magnífica entonació un fragment de *Sota terra*, y lo senyor Iglesias que obtingué una ovació ab la lectura de sa poesia *Lo soldat catalá* y que per acallar los aplausos se vegé obligat á llegirne una altra, també aplaudidíssima per ser una bella composició y per haverla llegida admirablement.

La part musical, siguié també notable, si bè hem de fer constar no resultá lo que debía, degut á las dolentas condicions armónicas del piano en que s' executá.

Obtingueren molts aplausos las simpáticas senyoretas Delhom, Orsolíu y Novas lo senyor Serratacó y especialment lo barítono senyor Casals que obtingué una merescuda ovació en la romansa de *Dinorah* y en la catalana *¡Morta!*

Posá fi al programa lo senyor Fusté ab son discurs de gracias, preciós treball catalanista, clara y comprensible exposició de tant simpática idea, é indicant lo camí que déu seguirse pera portarla á terme. Lo senyor Fusté siguié objecte de importants felicitacions.

Se 'ns digué y aixís ho desitjem, que aquest discurs será imprés per compte de varis socis.

Assistiren al acte, envianthi representants, las

AVIS

Desde avuy la redacció y administració de LO TEATRO CATALA quedan instaladas en lo carrer de la Diputació, 125, 2.º pis 3.º porta.

associacions catalanistas Centre Català, Ateneo Obrero, La Lliga de Catalunya, Centre Escolar Catalanista, Associació de Propaganda Catalanista, Associació General d' Estudiants, Foment Regional de Sant Martí de Provensals, Centre Català de Sabadell y 'ls periódichs següents: «La Renaixença», «L' Arch de Sant Martí», «Lo Catalanista», de Sabadell, «Lo Somatent», de Reus, «La Veu de Catalunya» y Lo TEATRO CATALA.

Sols nos resta dir que la numerosa y distingida concurrència quedá agradablement sorpresa per tot quant hem ressenyat, com també per l' adorno del saló que presentaba un magnífich conjunt per las artísticas combinacions.

Nostra enhorabona al Foment Catalanista per sa important Inaugural.—J. XIMENO.

CIRCOL FIVALLER.—Aquesta societat, establerta en lo carrer de Tantarantana, inaugura l' altre dijous la série de vetlladas lirich-literarias que pensa fer. Prengueren part en ella lo aplaudit quarteto «La Trompeta», que cantá bé algunas pessas de son repertori. Lo soci y pianista senyor Canudas executá algunas pessas, tocant magníficament *La Gazza Ladra*, de Rossini, y alguns sócis llegiren poesias.

Trobantse en lo local lo conegut pianista L. Xuclá, á prech d' alguns amichs y per deferencia á la Societat, tocá com ell sab alguns fragments de *Campanone* que foren molt ben rebuts, contribuhint aixís á la brillantés de la festa.—R. T.

Certamen teatral catalanista

Composicions rebudas en Secretaria:

N.º 1.—EXEMPLE, quadro de costums, en tres actes y en vers.—Lema: *Lo camí d' anar al Cel es la via del Calvari*.

N.º 2.—MORELL, epissodi de la guerra de la Independencia.—Lema: *Sigle XVIII*.

La Secretaria queda establerta en lo carrer de la Diputació, 125, 2.ª 3.ª

Los autors qu' han enviat las obras transcritas ferán l' obsequi de remètrer la candidatura pera 'l Jurat, ja que no l' han acompanyada ab lo plech que s' ha rebut.

S' admeten composicions fins al dia 31 de Deseembre.

Barcelona 26 Novembre 1891.—*Per la Redacció, lo Secretari*, JOAN PERELLÓ Y ORTEGA.

CAVILACIONES

EPIGRAMA

La promesa del noy Tits
deya del futur espós:
—Per casarse ab mí, l' Ambrós
no sé ab que conta.
Ab los dits.

TRENCA-CLOSCAS

Rateta, toca alló.

Formar ab aquestas lletres lo nom d' una publicació barcelonina.

MAYET.

D. Nofre Ricart Neoté

Girona

Formar ab aquestas lletres lo titol d' una aplaudida producció teatral catalana y 'l nom y apellidos de son autor.

M. GASPAR Y X.

R. C. G. T. D.

Formar ab aquestas lletres y una vocal repetida, lo nom de dos carrers de Barcelona.

PROBLEMA

La edat de tres personas juntas es de 84 anys; advertint que la segona té 6 anys més que la primera y la tercera es igual que las altres dos juntas. Se desitja sapiguer quina es la edat de cada una de las tres personas.

M. G. FIGUERAS.

TRENCA-CLOSCA DOBLE

Udol, cas, ria, pia.

Formar ab aquestas lletres, degudament combinadas, lo titol de dugas distingidas societats recreativas d' aquesta capital.

J. T. y R.

BARRINAMENT

Buscar una comedia qual títol se componga de dos notas musicals iguals.

FRANCESCH TORRES.

LOGOGRIFO NUMÉRICH

1	2	3	4	5	6	7	8	—Poble catalá
6	7	8	8	4	1	7	—	" "
	5	7	8	8	2	7	—	" "
		6	2	7	3	7	—	" "
			8	7	6	7	—	Animal
				7	3	7	—	Nom de dona
				5	2	—	Nota musical	
						1	—	Consonant.

CINTET BARRERA Y CARGOL.

Soluciones á las cavilaciones del número 54

Endevinalla: *La moneda*.

Anagrama: *Serp, reps, prés*.

Las han endevinat los Srs. Gordinfloy, Pastrama y Martinet, que poden passar á recullir lo premi de un exemplar de *Lo secret del nunci*.

También las han endevinat los Srs. S. Uerdna, J. G. V., Remfando, Armengol y Caricreu que, si endevinan y envian las de aquest número, guanyarán com á regalo un retrato de D. Lleo Fontova.

Correspondencia particular

J. Font: hi haurá esmena.—A. Buxens, (Manresa): no convé.—J. Guasch, (Vilanova): no 'ns fa avuy, ja li enviém.—J. Vila Salas y J. Gaspar: avuy surten.—J. T. y R.: no hi cap avuy.—J. Artigas: ja vam dir que ho cambiaban en la rellotjeria Ximeno.—J. Sabater: juy, uy, uy, lo d' avuy!—C. Lloberas, (Tarrassa): rebut.—Salvador Barra: no pot ser.—J. Pijoan, (Molins de Rey): n' hi falta una per haverho endevinat.—V. Jaumot: la xarada que envia no esta bè y 'l trenca-closcas... tampoch.—Joan de la Son: despertis bè avants de escriurer.—Quimet Farsant: ja ho sembla vosté lo que 's diu.

La correspondencia al Administrador,
Diputació, 125, 2.ª 3.ª

Tipografía Susany y Companyía, Muntaner, 36.

ESPA Y PER' ANUNCIS